

Szkolny Program Profilaktyczny

**Zespół Szkół
Centrum Kształcenia Rolniczego
w Okszowie**

opracowany na lata 2013-2017

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.
2. Podstawa prawna.
3. Diagnoza zagrożeń.
4. Cele Szkolnego Programu Profilaktyki.
5. Czynniki ryzyka ujęte w Szkolnym Programie Profilaktycznym.
6. Treści Szkolnego Programu Profilaktycznego.
7. Przewidywane osiągnięcia uczniów.
8. Monitoring i ewaluacja programu.

1. WPROWADZENIE

- A. Szkolny Program Profilaktyczny został opracowany na potrzeby Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Okszwie im. J. Piłsudskiego.
- B. Program szkolnej profilaktyki to ogół działań chroniących dzieci i młodzież przed zakłóceniami w rozwoju oraz działań interwencyjnych podejmowanych w sytuacji pojawiających się zagrożeń.
- C. Głównym celem profilaktyki jest ochrona przed zagrożeniami, zatem działania profilaktyczne powinny być nakierowane na osłabienie **czynników ryzyka**, sprzyjających podejmowaniu zachowań ryzykownych oraz na wzmocnieniu czynników chroniących, zwiększających odporność człowieka na działanie czynników ryzyka.
- D. Działania realizowane w ramach Szkolnego programu Profilaktycznego dotyczą także osób odpowiedzialnych za młodzież tj. rodziców, opiekunów i nauczycieli.
- E. Proponowany przez autorów sposób realizacji zadań ujętych w programie może ulec modyfikacji.

2. PODSTAWA PRAWNA

- Rozporządzenie MEN i Sportu z 26.02.2002r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. Nr 51/2002r., poz.458)

Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez:

1. Szkolny zestaw programów nauczania, który obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego.
2. Program wychowawczy szkoły, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i jest realizowany przez wszystkich nauczycieli.
3. **Program profilaktyki** dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska, który opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze profilaktycznym skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.
Szkolny zestaw programów nauczania, program wychowawczy szkoły oraz program profilaktyki tworzą wspólną całość. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak każdego nauczyciela.

- Rozporządzenie MEN i Sportu z 31.01.2002r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 10 poz.96) Program wychowawczy szkoły i program profilaktyki, o których mowa w ust. 1 pkt.1, uchwała Rada Pedagogiczna po zasięgnięciu opinii Rady Rodziców i Samorządu Uczniowskiego
- Ustawa z dnia 7 września 1991r o Systemie Oświaty (Dz.U. nr 67 poz.329 z póź. zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. nr 24 poz. 128);
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r (Dz.U. nr 35 poz.228 z póź. zmianami)
- Rozporządzenie MEN z dnia 31 stycznia 2002r zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. nr 10, poz. 96 z póź. zmianami);

- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r (Dz.U. nr 111, poz. 535);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1996r w sprawie organizowania i prowadzenia działalności w dziedzinie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym (Dz.U. nr 112, poz. 537);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. nr 35, poz. 230 z póź. zmianami);
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 24 kwietnia 1997r (Dz.U. nr 75, poz. 468);
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. nr 10, poz. 55);
- Rozporządzenie MEN z dnia 29 marca 1986r w sprawie odrębnych form działalności profilaktyczno – wychowawczej dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz.U. nr 19, poz. 100 z póź. zmianami);
- Rozporządzenie MEN z dnia 30 listopada 2013 roku w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. nr 0, poz. 532);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii;
- Statut Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Okszowie.

3. DIAGNOZA ZAGROŻEŃ

Tworzenie Szkolnego Programu Profilaktyki wymaga określenia obszarów problemowych i dostosowania do nich konkretnych, zaplanowanych działań.

Diagnoza problemów wychowawczych w Centrum Kształcenia Rolniczego została przeprowadzona poprzez:

1. Relacje wychowawców klas na temat problemów wychowawczych w danej klasie.
2. Przeprowadzenie ankiet wśród uczniów szkoły.
3. Indywidualne rozmowy z rodzicami.
4. Analizę dokumentacji szkolnej oraz obserwację zachowań uczniów w sytuacjach szkolnych.
5. Analizę sytuacji rodzinnej i środowiskowej uczniów.
6. Wnioski z prac Rady Pedagogicznej.

Podstawowym celem badań było zebranie wiarygodnych informacji dotyczących występowania i rozmiarów takich zjawisk jak: używanie substancji psychoaktywnych (tytoń, alkohol, narkotyki), agresja wśród młodzieży, trudności szkolne, brak troski o własne zdrowie. Jednocześnie zwrócono uwagę na rozpoznanie czynników chroniących tj. więzi rodzinne, zainteresowania uczniów, preferowane przez nich wartości, aktywne spędzanie wolnego czasu, pozytywny wpływ grupy rówieśniczej.

Z diagnozy sytuacji szkolnej wynika, że najczęstszymi zachowaniami ryzykownymi podejmowanymi przez uczniów są:

1. Palenie papierosów.
2. Spożywanie alkoholu.
3. Wagary.
4. Kontakt z narkotykami.
5. Brak zainteresowania nauką.
6. Zachowania agresywne.

4. CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO

A. Adresowane do młodzieży:

- a) uświadomienie zmian zachodzących w młodym organizmie pod wpływem stosowania używek;
- b) uzmysłowienie młodzieży poczucia własnej wartości i nauczanie postaw asertywnych;
- c) wskazanie na sposoby radzenia sobie w sytuacjach, w których powinien powiedzieć „NIE” i kształtowanie właściwych postaw wobec niebezpieczeństw czyhających na młodzież;
- d) uzmysłowienie uczniom ich odpowiedzialności za bezpieczeństwo kolegów i koleżanek;
- e) wypracowanie postaw nie agresywnych: nie szykanowania kolegów, umiejętności pomagania tym, którym inni dokuczają, troszczenia się o tych, którzy często są „sami” w klasie;
- f) pomoc w rozwijaniu zdolności do samokontroli, nauka procedur negocjacyjnych i mediacyjnych i wprowadzenie ich w kulturę życia szkolnego, co wpłynie na rozwój dojrzałości społecznej i wyposaży uczniów w praktyczne narzędzie rozwiązywania trudnych sytuacji bez przemocy, dominacji i naruszania granic;

B. Adresowane do rodziców i nauczycieli:

- g) wzbogacenie wiedzy w informacje związane z problemem uzależnień:
  - rodzaje uzależnień i ich charakterystyka;
  - rozpoznanie uzależnienia (objawy)
  - sposoby postępowania w przypadku rozpoznania uzależnienia;
  - informacje dotyczące instytucji i organizacji udzielających fachowej pomocy w konkretnych przypadkach;
- h) ustalenie wspólnego frontu działania rodziców i nauczycieli w przypadku ujawnienia konkretnego zagrożenia;
- i) uświadomienie rodzicom niebezpieczeństw płynących z zabawy przez młodzież nieodpowiednimi grami komputerowymi lansującymi przemoc jako sposób na rozwiązywanie kłopotów, kojarzących zachowanie agresywne z nagrodą, radością i satysfakcją;
- j) uświadomienie, że powyższe gry mogą spowodować brak wrażliwości na uczucia innych, obojętność wobec prawdziwej przemocy, a w konsekwencji wzrost agresji wśród młodzieży.

5. GŁÓWNE CZYNNIKI RYZYKA UJĘTE W SZKOLNYM PROGRAMIE PROFILAKTYCZNYM

1. Przemoc, agresja, wulgarne słownictwo.
2. Papierosy, alkohol, narkotyki, HIV
3. Brak motywacji do nauki, niskie potrzeby edukacyjne, słabe wyniki w nauce.
4. Bezrobocie, ubóstwo materialne rodziców, brak celów życiowych
5. Negatywny wpływ mediów i środowiska społecznego.

Wyżej wymienione treści Szkolnego Programu Profilaktyki będą realizowane na godzinach wychowawczych przez wychowawców klas jak również podczas zastępstw przez pedagogów szkolnych. Nauczyciele sami będą decydować o metodzie służącej do realizacji celu, przeważnie będą to zajęcia warsztatowe, pogadanki, dyskusje, pokazy filmów. Formą realizacji będzie też propaganda wizualna, czyli gazetki informacyjne, plakaty i ulotki.

Działania szkoły w zakresie profilaktyki powinny być wspierane przez współpracę z określonymi instytucjami. Podczas realizowania zadań wynikających ze Szkolnego Programu Profilaktyki przewiduje się współpracę z następującymi instytucjami:

1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr.1 w Chełmie
2. Urząd Gminy Chełm
3. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
5. Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich.
6. Komenda Miejska Policji w Chełmie – Wydział Prewencji
7. Nadbużański Oddział Straży Granicznej

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYCZNY

	CZYNNIKI RYZYKA	ZADANIA KTÓRYCH CELEM JEST OSŁABIENIE CZYNNIKÓW RYZYKA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOW.
P R Z E M O C A G R E S J A W U L G A R N E S Ł O W N I C T W O	Agresja i przemoc wśród uczniów.	Ograniczyć zjawisko agresji i przemocy wśród uczniów. Uświadomić uczniom wpływ negatywnych emocji i stresu na zachowanie wobec innych.	Zachęcanie uczniów do zgłaszania wychowawcom i pedagogom szkolnym różnego rodzaju sytuacji nacisku ze strony kolegów.	Wychowawcy Pedagog
	Negatywny wpływ grupy rówieśniczej.	Dostarczyć uczniom wiedzę na temat sposobów radzenia sobie ze stresem i zagrożeniem.	Zapoznanie uczniów z przepisami prawa dotyczącymi agresji i przemocy.	Dyrektor
	Uległość wobec grupy.	Kształtować właściwe postawy asertywne. Rozwijać wśród uczniów umiejętność radzenia sobie w sytuacji nacisku, przemocy i agresji.	Spotkania z przedstawicielami Policji z Wydziału Prewencji w Chełmie. Warsztaty dla młodzieży pt. „Odpowiedzialność prawna nieletniego” Zajęcia wychowawcze na temat radzenia sobie w sytuacjach trudnych (agresji i przemocy).	
	Niskie poczucie własnej wartości.	Zwiększyć pozytywną samoocenę wśród uczniów. Rozwijać poszanowanie dla tożsamości własnej i rówieśników. Integrować zespoły klasowe.	Klasowe przedsięwzięcia służące integracji zespołów klasowych (wycieczki, wyjścia, wspólnie zorganizowane). Wykorzystanie elementów motywacji w systemie oceniania. Nagradzanie uczniów za wszystkie przedsięwzięcia szkolne.	Wychowawcy Wszyscy nauczyciele

	CZYNNIKI RYZYKA	ZADANIA KTÓRYCH CELEM JEST OSŁABIENIE CZYNNIKÓW RYZYKA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOW.
P A P I E R O S Y A L K O H O L N A R K O M A N I A A I D S	Moda na branie, palenie i picie.	Zapobiegać uzależnieniom. Informować o mechanizmach i następstwach wczesnego picia alkoholu, zażywania narkotyków i palenia papierosów.	Udostępnianie materiałów nt. profilaktyki uzależnień rodzicom i nauczycielom. Prelekcje z psychologiem na temat uzależnień i zachowań ryzykownych.	Pedagog, Psycholog Wychowawcy
	Brak umiejętności zachowań asertywnych.	Zmniejszać motywację do picia, palenia, „brania” w celu osiągnięcia pożądanego stanu emocjonalnego.	Gazetki informacyjne w klasach. Gazetki informacyjne w holu szkoły. Wsparcie (konsultacje) ze strony specjalistów z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr1 w Chełmie.	Sam. klasowy
	Łatwość dostępu do środków psychoaktywnych.	Kształtować właściwe postawy asertywne. Uczyć odmawiania i bycia sobą. Promować zdrowy styl życia i pozytywne formy spędzania czasu wolnego.	Utrudnienie młodzieży dostępu do środków psychoaktywnych. Stały kontakt z Policją. Obserwacja uczniów podczas przerw, lekcji, zajęć pozalekcyjnych, imprez szkolnych. Nie dopuszczanie do przebywania na terenie szkoły osób obcych.	Wszyscy nauczyciele N-le dyżurni
	Wczesna inicjacja seksualna.	Opóźnić inicjację seksualną.	Lekcje Wychowania do Życia w Rodzinie na temat ryzykownych zachowań seksualnych.	Pielęgniarka
	Ryzykowne zachowania powodujące zagrożenia wirusem HIV.	Zapobiegać ryzykownym zachowaniom seksualnym. Dostarczyć uczniom wiedzy na temat HIV i AIDS.	Spotkania informacyjno – profilaktyczne dotyczące HIV i AIDS.	N-l wych. do ż.w rodz.

	CZYNNIKI RYZYKA	ZADANIA KTÓRYCH CELEM JEST OSŁABIENIE CZYNNIKÓW RYZYKA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOW.
S L A B E W Y N I K I W N A U C E N I S K I E P O T R Z E B Y E D U K A C Y J N E	Wysoki poziom absencji na zajęciach szkolnych.	Ograniczyć rozmiary absencji. Zwiększyć motywację do nauki. Zainteresować uczniów zdobyciem zawodu.	Monitorowanie absencji uczniów. Zapoznanie uczniów i rodziców z treściami Statutu Szkoły dotyczącymi praw i obowiązków uczniów, zasad usprawiedliwiania nieobecności oraz systemu nagród i kar. Organizowanie zespołów wychowawczych dla uczniów z wysoką absencją. Organizowanie form doskonalenia zawodowego n-li. nt. metod aktywizujących w nauczaniu.	Dyrektor Wicedyrektor Wychowawcy Wszyscy nauczyciele
	Brak motywacji do nauki.	Upowszechnić różnego rodzaju aktywizujące metody nauczania. Eliminować nieciekawe lekcje.		
	Brak perspektyw związanych z ukończeniem szkoły i zdobyciem zawodu.	Aktywizować uczniów Prowadzić kółka zainteresowań. Umożliwić zdobycie nowych umiejętności wg potrzeb młodzieży.	Informacja w holu szkoły o zajęciach pozalekcyjnych. Zaangażowanie uczniów w działalność pozalekcyjną (społeczną, charytatywną, artystyczną). Konkursy przedmiotowe, czytelnicze i sportowe (wystawa prac, prezentacja osiągnięć). Zespoły wyrównawcze. Nagradzanie uczniów za rzeczywiste osiągnięcia i umiejętności. Elementy motywacji w systemie oceniania. Nagrody semestralne oraz na koniec roku szkolnego.	Pedagog.
	Lenistwo.			
	Wagary.			
	Niska samoocena uczniów.	Prezentować osiągnięcia uczniów na tablicy ogłoszeń.		
	Problemy wieku dorastania.	Rozpoznać problemy rozwojowe uczniów.	Kontakt z Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną Nr.1 w Chełmie. Wspomaganie rodziców w kwestiach orzecznictwa. Rejestrowanie uczniów z opinią Poradni PP i monitorowanie realizacji zaleceń.	
	Brak celów życiowych.	Ukazać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego		

	CZYNNIKI RYZYKA	ZADANIA KTÓRYCH CELEM JEST OSŁABIENIE CZYNNIKÓW RYZYKA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOW.
B E Z R O B O C I E U B Ó S T W O M A T E R I A L N E R O D Z I C Ó W	Brak umiejętności radzenia sobie z trudami życia codziennego.	<p>Uwrażliwić na potrzeby drugiego człowieka.</p> <p>Nauczyć aktywności w pomaganiu ubogim i starszym.</p> <p>Dostarczyć uczniom wiedzę na temat dalszych możliwości kształcenia po ukończeniu szkoły.</p> <p>Dostarczyć wiedzę o zapotrzebowaniu lokalnego rynku pracy.</p>	<p>Informacje dla kandydatów na wyższe uczelnie.</p> <p>Udział w Dniach Otwartych na wybranej uczelni wyższej.</p> <p>Aktualna oferta szkoleniowa z lokalnych ośrodków szkoleniowych.</p> <p>Spotkanie uczniów przedstawicielem PUP w Chełmie.</p> <p>Zajęcia warsztatowe z autoprezentacji i orientacji zawodowej.</p> <p>Rozwój wolontariatu.</p>	<p>N-le biblioteki</p> <p>Wicedyrektor</p> <p>Dyrektor</p> <p>Pedagog</p>

	CZYNNIKI RYZYKA	ZADANIA KTÓRYCH CELEM JEST OSŁABIENIE CZYNNIKÓW RYZYKA	SPOSOBY REALIZACJI	ODPOW.
Ś R O D O W I S K O S P O Ł E C Z N E	<p>Negatywne wzorce w mediach.</p> <p>Niski poziom kultury osobistej.</p> <p>Brak znajomości prawa.</p> <p>Brak dyscypliny (na lekcjach).</p>	<p>Wskazać zagrożenia i pozytywną rolę środków masowego przekazu.</p> <p>Podnosić poziom kultury osobistej wśród uczniów.</p> <p>Wzbudzić szacunek dla norm poprawnego zachowania.</p> <p>Zwiększyć częstotliwość kontaktu z domem ucznia sprawiającego kłopoty wychowawcze.</p>	<p>Nieustanne przypomnienie norm poprawnego zachowania.</p> <p>Wewnątrzszkolny system oceniania – egzekwowanie ustalonych norm zachowania.</p> <p>Pedagogizacja rodziców: pogadanki, wywiadowki profilaktyczne, „wezwania” do szkoły. Przeprowadzanie wywiadów środowiskowo-rodzinnych.</p>	<p>Wychowawcy</p> <p>Wszyscy n-le,</p> <p>Dyrektor</p> <p>Pedagog,</p>

7. PRZEWIDYWANE EFEKTY PROGRAMU

Przewidywane efekty po wdrożeniu programu profilaktycznego szkoły, to:

1. Głębsze zrozumienie problemów wszelkich uzależnień przez uczniów i rodziców;
2. Poprawa współpracy między szkołą i rodzicami;
3. Zwiększenie motywacji uczniów do nauki i samokształcenia.
4. Weryfikacja postaw wobec otaczającego świata.

W wyniku działań profilaktycznych uczeń:

- Radzi sobie w sytuacji przemocy, stresu i zagrożenia,
- Zna konsekwencje zażywania narkotyków, palenia, picia i wpływu używek na własne zdrowie.
- Stara się przestrzegać zasad zdrowego stylu życia,
- Ocenia swoje możliwości i szanse na dalsze kształcenie.
- Wyposażony jest w wiedzę i umiejętności, które pomogą mu uporządkować własny świat wartości i przygotować się do pełnienia ról społecznych

8. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Celem ewaluacji Szkolnego Programu Profilaktyki jest wskazanie, na ile założenia programu zostały osiągnięte, oraz jakie zmiany w treści i formie programu należy wprowadzić, aby zapewnić skuteczność działań profilaktyczno-wychowawczych na przyszłość.

Ocenie zostaną poddane następujące elementy programu:

- Realizacja zaleceń zawartych w opiniach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
- Realizacja tematyki profilaktyki zawartych w planach pracy wychowawców klas.
- Pedagogizacja rodziców uczniów na spotkaniach z wychowawcami klas oraz z pedagogiem szkolnym.
- Występowanie czynników chroniących: więź z rodzicami, opieka dorosłych, zainteresowanie nauką i własnym rozwojem, aktywność, ciekawość poznawcza, praktyki religijne, zakorzenienie w tradycji społeczności i szacunek dla jej norm, konstruktywna grupa rówieśnicza, autorytety.

Oceny efektów realizacji SPP, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzanej przez zainteresowane podmioty, dokonuje się w trakcie posiedzeń RP – podsumowujących pracę w pierwszym i drugim półroczu roku szkolnego.

Podstawą do formułowania ocen będą narzędzia stosowane w ramach wewnątrzszkolnego mierzenia jakości pracy szkoły.

Program został opracowany przez pedagogów szkolnych:

- Agnieszkę Grzywaczewską
- Piotra Mazurka.